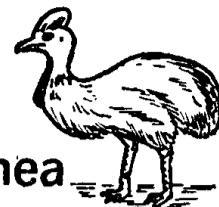

Directie:
F.H. TERLAAK
Redactie:
R. DE VRIES
Eindredactie
JAN STUYFBERGEN
Redactie en Administratie
Oranjelaan 13, Telefoon 171
Postbox 45

NIEUW GUINEA KOERIER

DE GROENE

onafhankelijk dagblad voor ned. nieuw guinea

Uitgave: Boekhandel & Handelsdrukkerij v/h Fabr. Terlaak

4e JAARGANG NO. 130.

ZATERDAG 9 JUNI 1962

INDONESIE

GEEN ONDERHANDELINGEN ALS NEDERLAND BEGINSSEL PLAN NIET AANVAARDT

Indonesië wenst de onderhandelingen over Nieuw Guinea niet te hervatten zolang het niet zeker is dat Nederland het plan-Bunker in beginsel aanvaardt. Dit heeft de Indonesische minister van buitenlandse zaken, Subandrio, op een persconferentie in Djakart verklaard na een gesprek met president Soekarno. Het gesprek ging over de oproep die UNO-secretaris-generaal Oe Thant donderdag aan president Soekarno richtte om in de kortst mogelijke termijn een Indonesische vertegenwoordiger voor de besprekingen met Nederland af te vaardigen. Oe Thant wees er daarbij op dat Nederland zich al bereid had verklaard tot hervatting van de onderhandelingen op basis van het plan-Bunker. Hij spreekt verder de hoop uit dat een hervatting van het overleg een eind zal maken aan de gevechten in Nieuw Guinea.

OPERATIES "DOELTREFFEND" UITGEVOERD

Volgens berichten van de persbureau die nog in Indonesië mogen werken heeft dinsdag j.l. te Djakarta een bijeenkomst plaats gehad van de "operationele staf van West Irian". Na afloop daarvan heeft de minister van buitenlandse zaken, dr. Soebandrio enige mededelingen gedaan. Hij vertelde o.a. dat president Soekarno zijn tevredenheid had uitgesproken over de militaire operaties op Nieuw Guinea door de Indonesische strijdkrachten. Zij waren "doeltreffend" uitgevoerd. De chef van de operationele staf, generaal-majoor Jani had op de bijeenkomst een overzicht gegeven van de militaire situatie op Nieuw Guinea. Minister Soebandrio zei voorts, dat de president de huidige operatie op Nieuw Guinea beschouwt als de "ruggegraat van Indonesië's strijd voor de bevrij-

ding van het gebied". Indonesië heeft hiermee -- zo merkt "Het Vaderland" op naar aanleiding van dit bericht -- voor de eerste maal openlijk te kennen gegeven dat zijn geregelde strijdkrachten deelnemen aan de gevechten tegen de Nederlanders op Nieuw Guinea". Daarmee is tevens de bewering van generaal Nasoetion gelogenstraft dat de op enige plaatsen gearachuteerde Indonesische troepen niet tot de geregelde strijdkrachten zouden behoren.

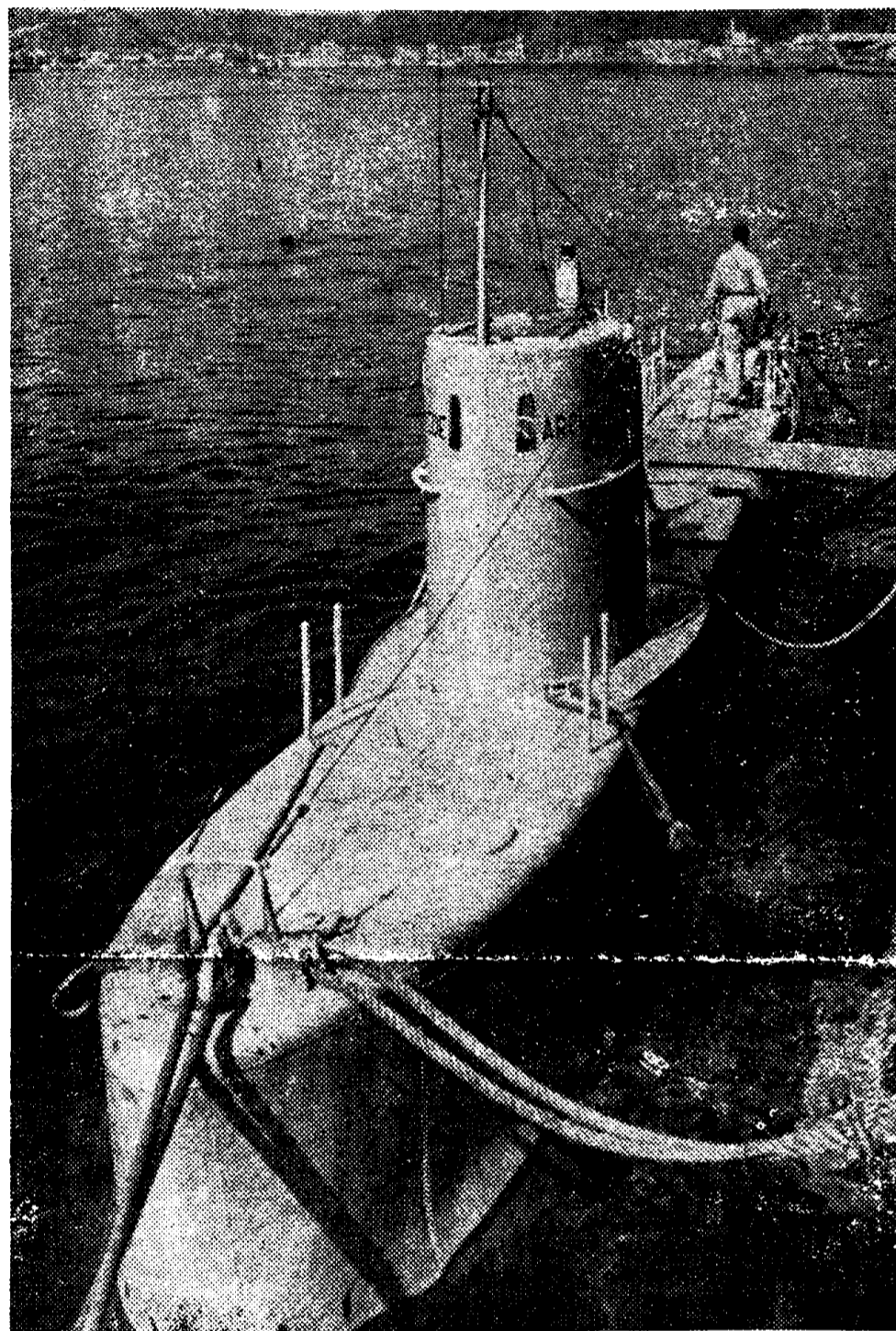
MEDEWERKING GEVRAAGD ONTVANGST MILITAIRES

De A.M.C. heeft het zeer lofwaardige initiatief genomen om een ontvangst te verzorgen door de gehele burgerij van de militairen, die dezer dagen aankomen met de "Waterman".

In een stencil verzoekt zij de burgerij om met hun auto bij de aankomst van de "Waterman" aan de kade klaar te staan en enige militairen een rondrit door Hollandia te geven, waarna zo mogelijk een ontvangst thuis.

De aankomst van de "Waterman" morgen om 14.00 uur schijnt echter niet helemaal zeker te zijn. Als hij later komt dan wordt iedereen verwacht om 18.00 uur. Komt hij twee Pinksterdag dan wordt iedereen verzocht om 16.00 uur te komen.

In verband met het feest van Pinksteren zal de "Nieuw Guinea Koerier" maandag, tweede Pinksterdag niet verschijnen.
De Uitgevers

De van professor Picard door de Franse marine opgekochte bathyscaaf "Archimedes" is in de Japanse vissershaven Onagawa aangekomen. Het vreemde vaartuig voor diepzeedonderzoek gaat op de komende tijd tegemoet, daar het in enkele diepe oceaantroggen zal zakken om daar de ruimte fotografisch in beeld te brengen en te onderzoeken. De bathyscaaf "Archimedes" in Japan.

WALCO — Plasticdienst

Telegram Papoealeiders Geen Indonesisch bestuur

Een aantal Papoealeiders uit Nieuw Guinea hebben een telegram gestuurd aan premier De Quay, waarin zij zeggen dat de bevolking van West Papoea in het geheel geen Indonesisch bestuur wenst.

Dwang in die richting, menen zij, zou kunnen leiden tot chaos. De Papoea leiders herinneren de Nederlandse regering aan haar belofte van zelfbeschikking.

Tot de ondertekenaars behoren onder andere de voorzitter van de partij Papua Merdeka, de Demokratische Volkspartij en de partij Kena U Embay. Verder het lid van de Nieuw Guinea Raad, de heer Deda.

Papoea's Fak-Fak en Kokas hevig verontwaardigd over moord

De Papoea's van de dorpen Fak-Fak en Kokas hebben heftig gereageerd op de dood van de Papoea die enkele dagen geleden door Indonesische parachutisten werd gedood. Na een aanvankelijke ontsteltenis besloten verschillende dorpen samen te werken bij de opsporingsacties naar Indonesische infiltranten. Een dorpshef zei dat de naam van de vermoorde over de gehele wereld bekendheid zou krijgen omdat hij gesneuveld was voor de toekomst van zijn land.

De Gouvernements Voorlichting schrijft hierover het volgende:

"Het aantreffen van het drie dagen oude stoffelijke overschot van Tobias Bichra Kramandondon, die door de Indonesische parachutisten zonder aanwijsbare oorzaak was doodgeschoten, heeft ontzetting, ontsteltenis en groot verdriet teweeggebracht onder de bevolking van zowel Kokas als Fak-Fak.

Dit meldt de waarnemend Resident van Fak-Fak in een telegram aan Hollandia.

De aanvankelijke angst van de Papoea's voor een zelfde lot, is spoedig overgegaan in een grote woede jegens de Indonesiërs. In Kokas vroegen de Papoea's om uitlevering van de aldaar gevangen gehouden parachutisten om hen te wreken.

Bij het transport van de Indonesiërs naar Fak-Fak moesten zij in Kokas en elders de overrenging door militairen tegen de bevolking worden beschermd. Aanvankelijk weigerde de bevolking uit angst gidsendiensten aan de op het Omschiereiland aanwezige Nederlandse strijdkrachten te leveren. Kort daarop besloot de bevolking niet alleen door het dorp Mamoeer -- waar de dood geschiedde Tobias Kramandondon vandaan kwam -- gidsen te leveren, doch tevens dat de dorpen elkaar daarbij voortdurend zullen aflossen. Het dorpshef van Mamoeer verklaarde, dat Tobias Bichra Kramandondon nimmer vergeeten zal worden en dat zijn naam in Nederland en de gehele wereld bekendheid zal krijgen, omdat hij viel voor de toekomst van zijn land. Het stoffelijk overschot is voorlopig ter plaatse ter aarde besteld en zal na een jaar naar Mamoeer worden overgebracht.

UITNODIGING VOOR PLUIMVEEHOUDERS

Dinsdagavond 12 juni 8 uur zal in het lokaal van de Landbouwopleiding te Kota Nica door de vertegenwoordiger van Chrest Mills te Sydney een voorlichtingsavond met lichtbeelden (dia's) worden gegeven over pluimveehouderij.

Iedere pluimveehouder wordt hierbij uitgenodigd deze leerzame avond bij te wonen.

Voor zover nodig zal door de Onderafdeling Veeteelt een en ander nader worden toegelicht.

Voor ARKA "Vrijwilligheid" van evacuatie grote vraag

Ofschoon ook voor ons deze vorm van evacuatie volkomen onverwacht kwam, menen wij toch een groot vraagteken te moeten plaatsen achter de door het Gouvernement gestelde „vrijwilligheid”. Dit verklaarde de voorzitter van de ARKA, mr. Boekraad, over de overbrenging van vrouwen en kinderen uit de steden aan de zuidwestkust van Nieuw Guinea. Tevens heeft de ARKA enige vragen gesteld aan het Gouvernement over de consequenties die voor haar leden en voor alle overgebrachte mensen voortvloeiën uit deze „evacuatie”.

In het Georganiseerd Overleg dat binnenkort gehouden zal worden tussen de overheid, CWNG/Persekding en de ARKA zal de ARKA tevens enige wensen voor de ambtenaren naar voren brengen o.a. de toelage door scheiding van het gezin en een restitutie van de hotelkosten.

Naar aanleiding van het gebeurde in Teminaboean, op het moment dat er nog geen sprake was van evacuatie uit andere steden vroeg de ARKA het volgende aan het Gouvernement:

1. Wat wordt er gedaan aan de positie van de achtergebleven ambtenaren? Komen zij in aanmerking voor een extra toelage door scheiding van het gezin en hoe stelt het Gouvernement zich voor dat deze mannen bij een werkelijke evacuatie tijdig gevaarschuwd kunnen worden.

De ARKA drong er hierbij op aan om nu reeds de maatregelen bekend te maken voor een eventuele evacuatie. Het zou, volgens de ARKA, de enige zekerheid kunnen verschaffen.

2. Is de toereikendheid van accommodatie voor verplaatste personen in Biak en Manokwari voldoende?
3. Hoe staat het met degenen, die naar Nederland vertrokken?
4. Komen de mannen alsnog in merking voor een verlof bij het gezin, nu zij volgens de voorschriften hier geen recht meer op hebben, omdat hun gezin reeds in Nieuw Guinea is geweest?
5. Is het mogelijk dat er voorschotten verleend worden om diverse kosten op te vangen en bestaat er zekerheid over tijdige uitbetaling van het salaris.
6. Bestaat er mogelijkheid voor garantie van een schadeloosstelling van huisraad en lijfgoed zowel voor ambtenaren als voor particulieren?

Bij de beantwoording van de vragen, die eerst mondeling gedaan werd, heeft het Gouvernement zich op het standpunt gesteld dat zij de maatregelen genomen had alleen als werkgever en niet als Overheid. Tot nog toe wijkt zij ook wat betreft deze vragen niet af van de algemene voorschriften voor haar werknemers. Met name is er vooralsnog geen enkele tegemoetkoming gedaan aan de ambtenaren om toch ondanks de voorschriften een buitenlands verlot bij het weggetrokken gezin in Nederland te genieten.

Ook wilde het Gouvernement de genomen maatregelen bij een eventuele evacuatie niet bekend maken. Zij verzekerde echter dat ze voor de juistheid ervan volkomen instond.

Met de toepassing van de schadeloosstelling van inboedel e.d. is de regering verder gegaan door ook een schadeloosstelling te geven bij een vertrek buiten elke vijandelijke situatie om.

Jawel, lieve mensen, juist wel! Even ons arsenaaltje addertjes onder het gras oproepen Addertjes, voegt U even bij Vrijbuiten, opdat U even in des lezers brein moogt infiltreren.

We bedoelen dit, addertje! Luistert! Als zo'n geïnfiltrerde Et-nabaaier verklaard dat de toespraken van Soekarno zo hartverwarmend en bemoedigend zijn, dan denken wij meteen: Hé, hallo, dat zei onze ambassadeur in Washington nou ook”. Zie voorpagina!

Fijn, addertje, dat was het dan voor vandaag. Bedankt. Zeg nou zelf, lieve mensen, we kunnen toch niet van onze Peegee verwachten dat hij d'ambassadeur in de boei stampet.

Dat kan echt niet, neem dat nou eens een keertje van ons aan !!!
VRIJBUITER

In de wensen van de ARKA komt ook naar voren een regeling voor de z.g. vergeten groep (totaal ruim 1100 mensen), die noch Nederlands ambtenaar zijn noch Papoea en ook geen recht hebben op de faciliteiten van de Nederlandse ambtenaar.

Los van al deze wensen en vragen is uit inlichtingen voor de ARKA gebleken dat het een grote vraag is of de gehele overbrenging van vrouwen en kinderen nu wel zo vrijwillig was. Veeleer is er sprake van een „gedwongen vrijwilligheid”. In het Georganiseerd Overleg zal de ARKA dit zeker ter sprake brengen. Mocht de overheid hier geen voldoende antwoord op kunnen geven, dan zal de ARKA zeker niet nalaten via het hoofdbestuur in Nederland verdere stappen bij de regering te doen.

FLESJE: „Zouden we nu toch gaan bunkeren?”

GLAASJE: „Dan is Amstelbier HET middel om de nare smaak weg te spoelen.”

Verdeeldheid in Westen

Blijft Frankrijk te afzijdig?

„Geduld! Nu de Algerijnse kwestie inderdaad geregeld is zal de generaal de Europese idee gaan lanceren”, zo kon men kort geleden in Parijse regeringskringen horen zeggen. De conceptie van De Gaulle betreffende de politieke Unie, op 15 mei j.l. nog eens voor de internationale pers uitgelegd, is twee dagen later door The New York Times zeer juist als volgt samengevat: „He wants a Europe of sovereign states, united but not integrated in a loose confederation a Europe based on French-German solidarity and backed, as a symbol of French greatness and leadership, by a French nuclear striking force. It is to be a primarily continental Europe, strong enough politically, militarily and economically to establish a kind of balance of power against the Soviet bloc, to play an independent role in a revised North Atlantic alliance, and, if necessarily, even to defend itself alone”.

Daaraan heeft Francois-Poncet niets toe te voegen. De instelling van een confederale raad van staats- en/of regeringshoofden, verbonden met het beginsel van eenstemmigheid, zou die raad in de gegeven omstandigheden tot een onmachtig instrument maken. Poncet meent, dat, hoewel het misschien nodig is dat een reeks besluiten van dit hoogste politieke orgaan met een parigheid van stemmen wordt genomen, het desalniettemin even noodzakelijk is, dat men in geval van urgentie bij meerderheid van stemmen beslist. Volgens De Gaulle wil geen enkel land zulk een „supranationaliteit” aan vaarden, maar dat is geen zinsbewezen, aldus Poncet. Immers, na de Tweede Wereldoorlog is een nieuw gevoel ontstaan een „sentiment fédéral”; „le meconnaitre, c'est manquer de réalisme, c'est encore faible et fragile. Soit! Mais il grandit et se développe rapidement”, aldus Poncet. Men kan die groei proberen tegen te houden, verstikken kan men haar niet, aangezien dit beantwoordt aan een diepgeworteld behoudsinstinct van de Westeuropese volken. Die volken zijn veel meer bereid dan men wel denkt, een supranationaal orgaan te accepteren, dat de gestie van hun regeringen op het gebied van defensie en diplomatie coördineert. Trouwens, daar, waar het federale beginsel reeds wordt toegepast (Shape, EEG), geschiedt dat op zeer bevredigende wijze; men begrijpt elkaar daar heel goed, zonder gebruik van volapük of esperanto.

De Gaulle verbergt zijn afkeer van de NAVO niet. Een van de commissies die de federale raad van staats- en/of regeringshoofden volgens hem moeten flankeren, zou de defensiepolitiek behandelen. Nu is de band tussen Frankrijk en de NAVO al niet zo erg stevig; de uit Algerije teruggekeerde troepen blijven onder Frans commando. De Gaulle verdraagt het nauwelijks, dat de Amerikanen de Europese defensie dragen. Die voogdij choqueert en vernedert hem. Maar is het dan niet zo

aldus Poncet, dat wij aan de NAVO verbonden zijn omdat wij daarin het instrument zien dat ons verzekert van de steun en bescherming van de Verenigde Staten, omdat de NAVO uitdrukking geeft aan de Atlantische Gemeenschap, en die Gemeenschap in onze ogen het middel is om onze vrijheid en ons bestaan tegenover het Russisch gevaar te beschermen?

De door De Gaulle gewenste nationale onafhankelijkheid (compleet met een „force de frappe”) zou toch niet doeltreffend zijn als de Verenigde Staten er niet achter staan. Frankrijk alleen kan de krachtenbalans in de wereld niet meer doen doorslaan. In een nauwe alliantie met Bonn? Zeker, ook Poncet is voorstander van een nauw samengaan met de Bondsrepubliek en dit is zeker een onmisbare grondslag van iedere Europese opbouw. Maar West-Duitsland zal niet verbonden blijven aan een Frankrijk, dat in openlijk conflict is maar zelfs niet als het alleen maar op slechte voet staat met de Verenigde Staten. Ook al kan hij zelf zijn slechte buien hebben, Adenauer is de eerste om te zeggen dat Amerika ons schild is, zonder hetwelk wij aan de Sovjet-Unie zijn uitgeleverd. Laten wij goed doordringen zijn van die Duitse opvatting en ook, dat de Duitsers zich zullen losmaken van Frankrijk indien, door Franse tegenwerking, niet spoedig genoeg een politieke gemeenschap ontstaat, die een bekroning moet vormen van wat reeds op economisch gebied is bereikt.

In zijn persconferentie heeft De Gaulle kritiek geïfend op de gesprekken en sonderingen tussen Washington en Moskou. Dat kan volgens de Franse president tot niets leiden, en men moet aan de „status quo” niet tornen. Helemaal echter is voor de handhaving van die status quo de medewerking van alle partijen nodig. En het is Chroestjof die eraan wrikt: hij heeft ons gewaarschuwd dat indien wij niet bereid zijn ook maar iets te wijzigen, de Sovjet-Unie met Oostduitsland een verdrag zal sluiten, waardoor laatstgenoemde land met een slag de bevoegdheid zou krijgen de kwestie van de toegangswegen naar Berlijn soeverein te regelen.

Als dit gebeurt, zal een ernstige algemene beroering ontstaan en het zijn de Verenigde Staten, die voor zichzelf en voor Europa de gevolgen van die crisis zouden aanvaarden. Het is in dit verband natuurlijk, dat Amerika met alle middelen poogt te voorkomen, dat het deze fatale kant uitgaat. In plaats van daarom te glimlachen zouden wij de Verenigde Staten daarbij beter kunnen helpen.

Het zijn tenslotte de Europeanen geweest, die de Amerikanen hebben gevraagd hen te helpen en zich aan het hoofd van de Europese strijdkrachten te stellen. Men heeft de Amerikanen sindsdien nimmer gevraagd, maar weer naar huis te gaan. Maar als men dit zou suggereren, zouden de Verenigde Staten daar wel eens op kunnen ingaan. In de recente verklaringen van Kennedy, die als een tactvol antwoord van het Witte Huis aan het Elysee kunnen worden opgevat, vindt men onmiskenbaar een waarschuwing, die niet veronachtzaamd mag worden.

Momenteel doet Frankrijk niet mee aan de besprekingen over

(Vervolg op pag 4)

ADDERGEBROED

Wij zijn wat bedroefd. En lichtelijk boos! Op onze eigen directie, redactie, eindredactie, boekhandel en handelsdrukkerij

Dat komt zo! Een week of drie geleden verschenen er, zonder onze voorkennis, twee gevederde vriendjes op een stokje — Kaka en Loerie — die ons letterlijk de copy voortdurend uit de mond nemen. Deze opstandige ongezouten zeggertjes hebben wel zo'n bestje ons karakter, maar omdat zij juist iedere dag botweg zeggen waar het in West Papoea NIET op staat weten wij gewoonweg niet meer wat we zaterdag aan spitsvondigheden nog moeten brengen Want Kaka en Loerie hebben alle actuele probleempjes al bekoekoerd en bekakaloerd

Broodnijd, wij weten het donders goed! We geven grif toe dat wij-zelvers graag het „lege volgelkoppie” en de Nep-„tune” gedebiteerd hadden, maar WIJ zitten weer eens met een onbevredigd gevoel. Ook lekker!

Goed, we zullen de vrede bewaren. Da's toch al een hele opgave, en eigenlijk „beter twee vogels in de Krant dan tien in de gedakotaniseerde Nieuwguinealuchten”.

Maar laten we dan toch nog maar een door Kaka uitgebeend kluijfe — de Indonesische voorlichting in het ziekenhuis — nog even op een laag pitje zetten.

Vele betalende, en niet betalende, abonnees riepen ons verontwaardigd tegen: „Buiten, kan dat nou zo maar?”

En dan zeiden wij droogjes — kurkdroogjes is onze stem dan — „hebben jullie in diezelfde krant misschien ook de voorpagina gelezen?”

„Da's geen antwoord op onze vraag,” riepen ze dan gebelgd uit!

RUIMTEVAART

Langdurige onderzoeken naar begin en einde van sterren

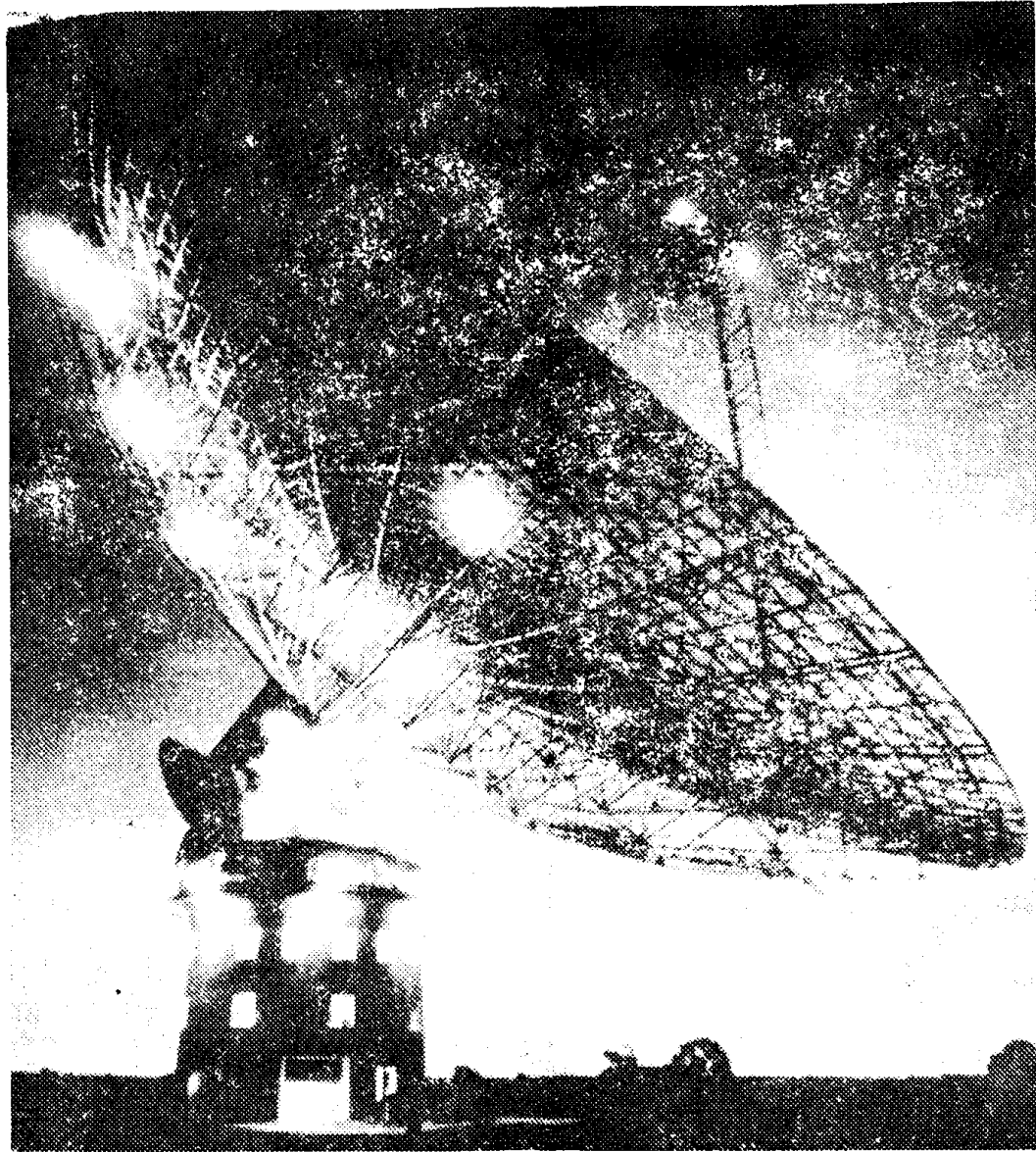
Men kan zich het leven op aarde nauwelijks voorstellen zonder de Zon. Niettemin is de ster die wij als Zon plegen te betitelen slechts een van de naar schatting 200 miljard lichtende sterren in de spiraalnevel van de Melkweg, het stelsel dat voor het blote oog slechts als een vaag-schemerige band langs de nachthemel ligt. Alle zonder telescopische hulp waarneembare en herkenbare hemellichamen maken deel uit van dit gigantische heelal-systeem, en elk van die vele miljarden sterren is een hemellichaam als onze Zon. Een groot deel ervan moet bovendien over een met ons zonnestelsel vergelijkbaar planetensysteem beschikken. Er is althans geen enkele reden om te veronderstellen dat de Zon onder haar myriaden zusters een geheel uitzonderlijke positie zou bekleden. En uiteindelijk heeft elke lichtende ster — elke zon dus — zijn eigen levensgeschiedenis. Een verhaal met een begin, een verhaal met een eind.

Zo'n ster eens ontstaan, doorloopt verschillende stadia en houdt eens op zijn licht-uitstralende arbeid te verrichten. Die lichtuitstraling wijst op de afgifte van energie, en dit laatste feit betekent onveranderlijk dat er een maal een punt achter het leven van de ster wordt gezet. Een nauwkeurige kennis omtrent de levensgeschiedenis en de levensgewoonten van sterren wordt algemeen van groot belang geacht voor eventuele berekeningen met het oog op de levensduur van onze Zon. De astronomen hebben voor diverse soorten sterren verschillende namen bedacht. Zo spreekt men van grote, kleine, hete en minder hete sterren, rode reuzen, blauwe reuzen, witte dwergen enz. En in feite zijn die laatste aanduidingen vooral een weergeven van de diverse fasen in de levensloop van iedere ster. Tot deze conclusie kwam men overigens niet zonder vele en bijzonder ingewikkelde studies en onderzoeken. De levensgeschiedenis van een ster wordt namelijk onveranderlijk beïnvloed door de massa, die hij reeds bij zijn geboorte heeft meegekregen op de levensweg. Een slotsom die overigens pas getrokken werd na ontdekt te hebben dat de onvoorstelbaar grote hoeveelheden energie die de sterren uur na uur jaar na jaar, uitstralen, hun bron vinden in kernreacties, die plaats hebben in het hart van de ster. Waterstof de lichtste van alle chemische elementen, schijnt de oer-bouwstof van alle materie te zijn.

Als de temperatuur in het binnenste van een pasgeboren ster door verdere samendruk een paar miljoen graden is geworden, begint de eigenlijke levensgeschiedenis van de ster. Door de botsing van waterstofkernen ontstaat helium, en prompt laat de vrijkomende energie de ster een fel licht uitstralen. Het proces van deze waterstofomzetting staat borg voor een lichtuitstralingsenergie van enige miljarden jaren! Uiteindelijk ontstaat dan de heliumkern.

De astronomen R. Hären en M. Schwarzschild van het Princeton Observatorium in de Verenigde Staten hebben thans — zij het louter in theorie — het verdere leven onderzocht van een ster met een massa die overeenkomt met 1,3 maal de massa van onze Zon; een ster die bovendien reeds voor veertig procent uit een heliumkern bestaat. Het klinkt allemaal vrij eenvoudig, maar het behoeft toch nauwelijks nader betoog dat dergelijke berekeningen uitermate moeilijk en gecompliceerd zijn. Uiteraard diende men rekening te houden met verschillende wetten die altijd vervuld moeten zijn en daarnaast moest men uitgaan van verschillende veronderstellingen. Gelukkig kent men daarentegen de voorwaarden voor de gedaanteverwisseling in atomen zo precies, dat ook dit facet in de onderzoeken kon worden betrokken.

Alles heeft echter zijn grenzen. Als tenslotte een temperatuur bereikt is van 350 miljoen graden, komen er ten-

Het radar-opvangscherm

slotte energieën vrij die 10 biljoen maal zo krachtig zijn als de energie van onze Zon. Dan kan de druk van buiten ook niet meer standhouden en begint de kern zich — eerst langzaam, maar later steeds sneller — uit te zetten. De gehele ster groeit uit en wordt (wat de astronomen noemen) een "rode reus". Door de uitzetting daalt uiteraard de temperatuur en bovendien worden door vergroting van het ster-oppervlak enorme energieën uitgestraald in de kosmische ruimte. De oppervlaktetemperatuur van een "rode reus" bedraagt "slechts" 3000 tot 4000 graden. De jongste berekeningen hebben nog een interessante conclusie opgeleverd. Als men gewoon is te spreken over astronomische tijdsrekeningen van miljoenen en miljarden jaren lijkt de periode van ster-uitzettingen buitengewoon kort, nl. ongeveer 3000 jaar.

De resultaten van de door Hären en Schwarzschild verrichte onderzoeken komen overeen met de studies die enkele jaren geleden door de Amerikaanse astronoom Sandage over de toekomst van de zon werden gepubliceerd. En ook de heer Sandage was niet de eerste wiens conclusies dusdanig luidden. Volgens Sandage zal ook onze Zon — als ze over een heliumkern beschikt — zich eens beginnen uit te zetten om vervolgens de haar omringende pla-

neten min of meer te verslinden.

In elk geval zullen de planeten Mercurius en Venus hieraan ten prooi vallen en waarschijnlijk ook de aarde. Als het de aarde bespaard mocht blijven om onder te gaan in een zee van vuur en gloed, dan zou ze toch met een stralingsgloed overspoeld worden die wellicht honderdmaal sterker is dan de huidige zonnestraling. Dan zouden de grote zeeën van de aarde kokend verdampen. Op grond van de huidige berekeningen zijn de geleerden van die Aarde tot de slotsom gekomen dat de levensduur van onze Zon geschat kan worden op 10 miljard jaar, waarvan nu vijf à zes miljard verstreken zijn.

De levensloop van machtige sterren, van hemellichamen waarvan sommige meer dan 250.000 maal zo heet der zijn als de Zon. De levensloop van sterren die aan het eind van het "rode reuzen"-stadium exploderen en witte dwergen worden. Dan is alleen nog maar de wit-gloeiende kern overgebleven en ook die dooft langzaam uit. Het is de doodstrijd van de meest vorstelijke lichten langs de hemel. Tenslotte resteert alleen nog maar een totaal uitgebrande zwarte dwerg

Maar op afstanden die alleen maar in lichtjaren kunnen worden gemeten, vindt intussen de geboorte plaats van nieuwe reuzen.

West Samoa

EERSTE ONAFHANKELIJKHEID IN ZUID PACIFIC

— Van een medewerker —

Apia, West Samoa — Op 31 december van het vorig jaar luidden de klokken van alle kerken op West Samoa behalve het nieuwe jaar ook de geboorte in van de eerste soevereine staat in de Zuid Pacific.

In haar kielzog bracht die onafhankelijkheid nieuwe problemen mee voor de mensen van Samoa. De mensen hebben weliswaar nu een veel groter aandeel in de natuurlijke economie van hun eilanden dan ooit tevoren. Alhoewel er nieuwe industrieën voor de verwerking van tropische producten

zijn opgezet en de productie van copra, cacao en bananen is toenomen, is de nationale economie van Samoa te zwak om de sterk toenemende bevolking te blijven voeden. Het gevolg hiervan is dat vele West Samoanen naar Wellington — Nieuw Zeeland — zijn getrokken waar ze een allesbehalve verzekerde toekomst hebben.

Buitendien werd vorig jaar door een hevige orkaan een derde van de copra en cacao vernield, dit was een zware klap voor de toch al zwakke economie.

Nieuw Zeeland, dat tot eind 1961 in naam van de Verenigde Naties West

Samoa bestuurde, zal voorlopig op zijn minst de komende vijf jaar als adviseur de Samoanen bijstaan. Gedurende die periode zal Nieuw Zeeland jaarlijks een schenking doen van ruim vier miljoen gulden voor een onderwijsprogramma.

Tijdens een interview eind vorig jaar in San Francisco toonde de eerste premier van West Samoa — Mata'afa — zich zeer opgetogen over de komende onafhankelijkheid van zijn land met zijn ruim 90.000 inwoners. Nog eens 20.000 Samoanen wonen in Amerikaans Samoa vlakbij; en ze hebben tot nu weinig laten blijken van appreciatie voor de onafhankelijkheid van West Samoa.

De "high chief" Tuitete van Amerikaans Samoa verklaarde in 1961 dat "zijn Samoa nimmer aansluiting zou zoeken bij zelfstandig West Samoa". Tuitete en enkele andere conservatieve leiders in Amerikaans Samoa voelen wel dat ze verreweg in de minderheid zullen zijn in geval van een Verenigd Samoa.

De doorsnee Samoan is weinig of niet geïnteresseerd in de onderlinge rivaliteit tussen de "chiefs" en betreuren het alleen maar dat ze nu moeten betalen voor een speciale vergunning wanneer ze bezoeken willen brengen in het andere Samoa.

SAMOA GEEN LID VAN V.N.

De Volkenbond en later de Verenigde Naties hebben een vreemde rol gespeeld in Samoa, die er waarschijnlijk mede de oorzaak van is dat zelfstandig West Samoa besloot geen aanvraag in te dienen voor het lidmaatschap van de V.N. Nadat Samoa in 1899 na veel wederwaardigheden een Duitse kolonie was geworden werd de eilandengroep tijdens de eerste Wereldoorlog bezet door Nieuw Zeelandse troepen. In 1920 wees de toenmalige Volkenbond Samoa toe aan Nieuw Zeeland. De nationale trots van de Samoanen was diep gekrenkt door deze handelwijze en men vroeg zich terecht af op welke basis hun land zonder hen erin te kennen werd overgedragen aan een vreemde mogendheid. Dezelfde fout begingen de Verenigde Naties in 1946 toen ze het gebied weder meer in mandaatschap aan Nieuw Zeeland gaven.

LABOR REGERING ERKENDE RECHTEN SAMOANEN

In het begin van 1927 vond de oppositie tegen het Nieuw Zeelandse gouvernement zijn weerklank in een snel groeiende politiek-culturele organisatie die als motto had "Samoa mo Samoa" (Samoa voor de Samoanen) en bekend stond als de Mau.

Vrij speedig groeide de Mau uit tot de Nationale Partij van Samoa en telde ruim 90% van alle Samoanen tot haar leden.

Zodra in Nieuw Zeeland een Labor regering aan het bewind kwam was haar eerste stap de Mau-organisatie als officiële partij te erkennen. Labor ministers hadden in Apia — de hoofdstad van West Samoa — verschillende eerlijke en open besprekingen met Samoa leiders en kort daarna kregen de Samoanen een veel groter aandeel in eigen bestuur. Van dat moment af heeft Nieuw Zeeland niet opgehouden steeds weer nieuwe progressieve stappen voor de uiteindelijke zelfstandigheid van West Samoa te ondernemen.

VERENIGD SAMOA

Het merendeel van de Samoanen meent dat de politieke verdeling van hun eilanden tussen de Verenigde Staten en Zelfstandig Samoa, opgelost dient te worden ten gunste van een Verenigd Samoa.

In een protest gericht aan de Trusteeship Council van de V.N. hebben de leiders van West Samoa zich uitgesproken tegen "de onnatuurlijke scheiding tussen hun eilanden — afgedwongen door de Drie Machten uit het verleden — zonder toestemming van de Samoanen zelf". Dezelfde leiders hebben er de nadruk opgelegd "dat een volk dat fundamenteel een is in geschiedenis, taal, cultuur en levensgewoonten niet blijvend gescheiden kan worden gehouden onder de vlaggen van twee verschillende naties, die men het meest "de democratische rechten van de kleine landen" hoort verdedigen".

De meest geliefde blanke die ooit in Samoa en waarschijnlijk de hele Zuid Pacific leefde, was de beroemde Engelse schrijver Robert Louis Stevenson. Stevenson was een voorvechter voor de rechten van de Samoanen.

Hij sprak in publiek, schreef brieven en nam contact op met vooraanstaande personen in die tijd in het belang van de Samoanen.

(Vervolg op pag. 4)

LET OP DE VOORDELIJGE PRIJS

de Gruyter's Koffie

Reveille Oranje Etiket

f 4,35 per lbs blik
Vacuum verpakt

Kwaliteits producten van De Gruyter - De Koffie en Theezaak

IMPORTEURS: N.V. PACIFIC IMPORT M.B.

E.C.K. Hollandia gaat nieuwe kerk bouwen

Het bouwen van een kerk is altijd iets anders, dan de bouw van een kantoor of fabriek. Bij de laatste gebouwen zal men er op toezien, dat de beschikbare gelden voor de bouw zo economisch mogelijk gebruikt worden.

Bij het bouwen van een kerk ligt dit anders, daar moet het gebouw voldoen aan liturgische eisen en komt de doelmatigheid pas op de tweede plaats, na b.v. de symbolische betekenis van een bepaalde constructie.

Door deze overwegingen heeft de architect van de nieuw te bouwen kerk van de ECK-gemeente hier ter plaats ir. A. Stam, zich laten leiden bij het maken van het ontwerp van de nieuwe kerk.

Tijdens het gesprek, dat wij met hem over dit onderwerp hadden haalde hij enkele tekeningen voor de dag en legde hij aan de hand hiervan, de toekomstige lijnen van de kerk uit.

ASYMETRISCH

De indruk, die het gebouw maakt is de gelijkenis met een tent: een zeer groot a-symmetrisch dak, dat aan een zijde tot op de grond door loopt en aan de andere zijde de muur overkapt; ook valt er weinig regelmatigheid te bespeuren in de vorm: geen van de vier zijden zijn hetzelfde.

De plaats waar de kerk zal komen staat nu vast, nl. op het braakliggende terrein op de hoek van de Havenweg-Oranjelaan.

Het kerkgebouw komt parallel aan de Oranjelaan. Het gebouw heeft slechts drie muren aangezien de lengtezijde aan de kant van Anafre-rivier geheel bedekt is met het tot op de grond aflopende dak.

De lengte zijmuur aan de kant van de Oranjelaan kan men verdelen in vier verschillende stukken. Te beginnen van af de kant van de Havenweg ziet men achtereenvolgens de vooruitspringende muur met enkele raamopeningen van de consistoriekamer, de ingang van de kerk met de daarnaast staande toren het grootste gedeelte van de opengevoerde muur, en een korte blinde muur van een aan de kerk gebouwde orgelruimte.

SYMBOLISCH

De situatie bij de toegang van de kerk behoeft enige toelichting. Zoals de heer Stam uitlegde staat de 14 meter hoge, smalle toren, die rechthoekig van doorsnee is, bijna los van het kerkgebouw en is slechts met de betonnen luivel, die zich boven de in-

gang bevindt met het gebouw verbonden.

Over de lengte-zijde van de kerk aan de kant van de Anafre rivier valt het volgende te zeggen: over een afstand van driekwart van de lengte van de kerk is het, tot op de grond aflopende dak, bij drie punten opgetrokken. Op deze wijze verkrijgt men drie puntvormige openingen in de aflopende dakwand, waarin ramen worden geplaatst. De korte zijmuur aan de kant van de Havenweg heeft een andere bijzonderheid, zij bestaat uit twee delen. Een vooruitspringende gedeelte, waarop de tot de grond aflopende dakzijde "steunt". Het andere muurgedeelte, waarop het grote dakvlak rust staat los van het eerst genoemd gedeelte. De gevel aan de kant van de polikliniek

is zonder openingen en wordt slechts onderbroken door de uitgebouwde orgelruimte.

AVONDMAALSRUIMTE

Wanneer men door de ingang de kerk inloopt valt de eerste blik op het doopvont, dat rechttegenover de ingang aan de overzijde van de kerkruimte staat. Rechtdoorlopend passeert men aan de linkerzijde een eenvoudige preekstoel. Direct voorbij de preekstoel houdt de voorwand van de "kerkzaal" op en vormt deze een rechte hoek met de zijmuur van de avondmaalsruimte, die zich voor de "kerkzaal" bevindt.

De achterwand, waartegen een groot houten kruis komt te hangen wordt gevormd door de uitspringende driehoekige wand. Op een verhoging van twee treden staat de avondmaalstafel met daarop de bijbehorende schalen en bakers. Het geheel wordt verlicht, door strijklucht, dat door de strookvormige glaswand valt.

Rex Theater:

Heden 9-6, morgen 10-6 en overmorgen 11-6 de machtige Steve Reeves in

"Goliath en de Barbaren,,

met Chelo Alosa, Fesco Giacchetti en Giulia Rubini in kleuren en cinemascopie. De gigantische verfilming van een Herculeessische vrijheidsstrijd!!
Verhoogde toegangsprijzen: resp. f. 3,50 en f. 2,50.

Gouwevenements - Mulo Hollandia

Voorlopige aanmelding nieuwe leerlingen schriftelijk voor 1 juni a.s. Definitieve inschrijving zaterdag 4 augustus van 9 - 10 uur aan de school met overlegging eindrapport L.S.A.

De Directeur

Komt allen naar Joka

op 2e Pinksterdag - 11 juni 1962 om de verkoop mee te maken van ethnografica, vruchten enz. enz., door en voor de classis Sentani van de E.C.K.

Aanvang 09.00 uur 's morgens.

KOMT ALLEN NAAR JOKA aan het prachtige Sentanimeer.

De zeven dennen

Eethuisje, Sentaniweg, Hollandia-Binnen, zondag 10 juni: Holl. eten Saté babi, Bami, Nassi Tjampur.
Mevr. Strijder, ex-beheerster Ho el Berg en Dal.

Berlijn: niet in Geneve, noch in de Verenigde Naties: het distancieert zich van het werk van de NAVO in Parijs, de verhouding met de Verenigde Staten is zeer delicaat en zijn project van een Europese politieke unie wordt verworpen door de vijf andere partnerlanden. Ja, Chroestsjof heeft zeker wel enige redenen om zich in de handen te wrijven. Aldus Francois-Poncet.

(Vervolg van pag. 3)

Hij bezocht de "chiefs" wanneer ze in de gevangenis waren gegoooid; verzorgde hen en hun gezinnen wanneer ze ziek waren. Wanneer ze vrijgelaten werden kwamen ze direct naar "hun beste vriend" die ze Tusitala (verteller van verhalen) noemden. Er was rouw in Apia in 1894 en in vele Samoaanse dorpen in de omtrek toen Stevenson stierf. Liefdevolle handen hakten een pad open naar de top van de berg Vaea waar ze hem begroeven. Als je nu met Samoanen in Apia praat over Stevenson - Tusitala - zullen ze in de meeste gevallen opzien naar de berg Vaea, waar "Tusitala uitkijkt over de zee".

Gezantjes

Contact gezocht met Echtbaar om één of meer keer wekelijks te klaverjassen. Westerhuis, Dok 8. Adres: Opleidingsinstituut V. en E. Hamadi.
no 7762

Aangeboden: Een ijskast 180 ltr., 6 eetkamerstoelen, zwart, t.e.a.b. Bevort, R.K. P.M.S., Hollandia-Binnen.
no. 7751

Zeepaardje

Heden Zingo-avond uitgesteld. Zondag: aanv. 18.30 uur Filmvoorstelling voor alle leeftijden. Bud Abbott en Lou Costello in: "OP GLAD IJS"

CENTRAAL ZIEKENHUIS

H.C.P.M. Schubert, oogarts is wegens dienstreis AFWEZIG.
Hervatting spreekuur op 4 juli 1962

Filmprogramma

ORIENT THEATER

vertoon heden en morgen
"BABETTE GOES TO WAR"
B.B. geheel anders dan anders met Jacques Chairier en Francis Blanche in een geheel nieuw soort rol... geestig en vol charme!

14 jaar.
Hollandia-Binnen heden: "SCHOOL FOR SCOUNDRELS" met Ian Carmichael.

Alle leeftijden.
Matinee Haven morgen: "SCHOOL FOR SCOUNDRELS" Alle leeftijden.
Zeepaardje morgen: "OP GLAD IJS" met Bud Abbott en Lou Costello. Alle leeftijden.

Sentani heden: SHORT CUT TO HELL met Robert Ivers. 18 jaar
Sentani morgen: "THE GRASS IS GREENER" met Robert Mitchum.

14 jaar.
Sentani maandag 11-6: "SCHOOL FOR SCOUNDRELS" Alle leeftijden.

REX THEATER

Zondag matinee: "PARACHUTISTEN COMMANDO" met Richard Bakalyan en Ken Lynch. 14 jaar.
Sentani hedenavond: "PARACHUTISTEN COMMANDO" 14 jaar.

Eredivisie Hollandia

Maandag 11-6 (tweede Pinksterdag) zal op het terrein Berg en Dal een "ontmoetings"-wedstrijd worden gehouden:

KL-elftal - EDH-elftal

Aanvang 16.30 uur. Normale toegangsprijzen.

Abonnementsprijs f 6.- per maand f 16.- per kwartaal bij vooruitbet

Postabonnementen f 7.50 per mnd. - f 20.50 per kwar.
Advertentie tarieven f 0.40 per mm. Bij contract (tenminste 1000 mm.) f 0.36 per mm.
Familieberichten f 0.32 per mm

Agenten

Holl.-Binnen: Mevr. Jansen-Lentze
Ifar: Bakkerij "Braun"